

STU Højagergaard

Fra interesse og tryghed til voksenliv, job og uddannelse

Interessen er døren ind – deltagelse og udvikling er målet.

Med udgangspunkt i ambitionen om at øge anvendelsen af kommunens eget STU-tilbud på AKU Center Højagergaard foreslås det at ændre tilbuddet, så det i højere grad tilpasses de unges interesser og behov.

Fundamentet for det foreslåede tilbud er interessebaserede læringsmiljøer baseret på neuropædagogik og CRAFT-psykologiske principper, som i kombination kan bidrage til at understøtte den unges trivsel, funktionsniveau og deltagelseskompetence. Der skal samtidig etableres en ramme, som gør det enkelt at evaluere den unges personlige udvikling mod det overordnede mål med STU: at blive klar til voksenliv og beskæftigelse eller uddannelse.

Hensigten med forslaget er dels at gøre AKU Center Højagergaards STU så attraktivt, at tilbuddet bliver de unges naturlige valg, dels at højne den oplevede kvalitet hos både de unge og Højagergaards samarbejdspartnere. Forslaget kan dermed både styrke Højagergaards faglige profil, gøre kommunens eget STU-tilbud relevant for en bredere gruppe unge og skabe en tydeligere sammenhæng mellem den unges interesser, STU-mål og vejen videre mod voksenlivet.

Overordnet beskrivelse

Erfaringerne fra de senere år peger på to forhold, som har stor betydning, når unge og deres familier vælger STU-tilbud: adgang til stærke interessebaserede miljøer og specialiserede pædagogiske kompetencer, der matcher den unges støttebehov.

Det foreslås at udvikle en tydelig linjestruktur, som kan gøre tilbuddet relevant og attraktivt for en større del af Frederikssund Kommunes STU-målgruppe. Linjerne kan suppleres med interessefag, hvis der i elevgruppen er tilstrækkeligt grundlag for undervisning i et specifikt emne. Forslaget tager afsæt i de eksisterende ressourcer, faciliteter og interessefag på Højagergaard, supplerer disse med nye muligheder og sætter en ramme for formålet med linjerne.

Hypotese

Når krav, miljø og støtte tilpasses den enkelte unges neuropædagogiske forudsætninger, og udviklingen samtidig tager udgangspunkt i aktiviteter, som den unge oplever som meningsfulde, øges muligheden for mestring, deltagelse og udvikling af personlige, sociale og arbejdsmæssige kompetencer.

Et fælles pædagogisk fundament

Det foreslås, at linjerne tager udgangspunkt i en kombination af neuropædagogik og CRAFT-psykologiske principper. Neuropædagogikken bidrager med forståelse for, hvordan kravtilpasning, struktur, kommunikation, sansemiljø og støtte kan tilpasses den enkelte unges forudsætninger. CRAFT-psykologien bidrager med viden om sammenhængen mellem aktivitet, motivation, kompetenceoplevelse, samhørighed, fordybelse og flow.

Det betyder, at en ung, som ved opstart kun magter individuel deltagelse, ikke nødvendigvis skal presses direkte ind i et fællesskab. Opgaverne på den valgte linje kan gradueres fra individuelt interessebaseret arbejde til samarbejde om en lærerstyret og mere kompleks arbejdsopgave. Aktiviteten skal dermed først skabe tryghed, regulering og mestring. Herefter kan kravene til deltagelse, samarbejde og selvstændighed gradvist øges.

NEUROPÆDAGOGIK

skaber forståelsen for den unge og betingelserne for deltagelse.

AKTIVITET & CRAFT

skaber meningsfulde aktiviteter, motivation og mulighed for mestring.

LIVSMESTRING

skaber retningen og progressionen mod et så selvstændigt voksenliv som muligt.

Baggrund for etablering af linjefag

Et centralt princip bør være, at

1. Det ikke er den unge, der skal tilpasses aktiviteten – aktiviteten skal i første omgang tilpasses den unge.
2. Aktiviteten er et middel – ikke målet

Det centrale succeskriterium er derfor ikke, om den unge bliver dygtig til f.eks. tekstil, keramik, madlavning, eller dyrehold. Linjerne anvendes som **pædagogisk udviklingsarena**, hvor der samtidig arbejdes med:

✓ igangsætning	✓ planlægning og overblik	✓ koncentration
✓ vedholdenhed og frustrationstolerance	✓ problemløsning	✓ fleksibilitet
✓ at modtage instruktion	✓ at bede om hjælp	✓ selvstændighed
✓ kommunikation og samarbejde	✓ mødestabilitet	✓ energiforvaltning

Dermed bliver linjen også en arena for udvikling af kompetencer, som senere kan anvendes i praktik og beskæftigelse.

Den **neuropædagogiske tilgang** kan supplere dette ved at afdække, hvilke forhold der henholdsvis hæmmer og understøtter den enkelte unges deltagelse. Det kan fx være behov for:

✓ visuel struktur	✓ én instruktion ad gangen
✓ faste rutiner	✓ begrænset antal deltagere
✓ egen arbejdsstation	✓ reducerede sanseindtryk
✓ mulighed for planlagte pauser	✓ forberedelse på ændringer
✓ gentagelser	✓ konkret frem for abstrakt læring
✓ tydelig begyndelse og afslutning på opgaver.	

Tre linjer - Én fælles progression

Selvom de tre linjer har forskelligt indhold, forestås det, at de arbejder efter samme pædagogiske progression. Progressionen er ikke nødvendigvis lineær; den enkelte unge kan have behov for at bevæge sig mellem de enkelte linjer samt frem og tilbage mellem trinene.

Trin	Fokus	Udvikling
1	Tryghed	Den unge lærer stedet, medarbejderne og aktiviteten at kende.
2	Regulering	Krav, sanseindtryk, kommunikation, arbejdstid og pauser tilpasses.
3	Meningsfuld aktivitet	Den unge finder aktiviteter, som skaber motivation og deltagelse.
4	Mestring	Den unge oplever: Jeg kan noget - og jeg kan lære noget nyt.

Trin	Fokus	Udvikling
5	Parallel deltagelse	Den unge kan være aktiv i samme rum som andre uden krav om omfattende social kontakt.
6	Relation	Kontakten til andre udvikles naturligt omkring den fælles aktivitet.
7	Samarbejde	Den unge løser konkrete opgaver sammen med andre.
8	Arbejdsfællesskab og ansvar	Den unge indgår i mere forpligtende arbejdsprocesser.
9	Generalisering	Kompetencerne anvendes i andre STU-aktiviteter, fritidsfællesskaber, interne værksteder og praktik.
10	Bro til voksenlivet	Erfaringer anvendes i beskæftigelse, aktivitetstilbud, uddannelse, fritidsliv og bolig.

Linje 1: Dyr & Natur - fra omsorg til ansvar

Formål

At bruge dyr og natur som en konkret, meningsfuld og sanselig ramme for at udvikle deltagelse, relationsevne, samarbejde, ansvar, arbejdsidentitet og selvstændighed. De praktiske opgaver giver en tydelig sammenhæng mellem indsats og resultat og kan dermed skabe oplevelsen af at være nødvendig og bidrage til et fællesskab.

Samvær med dyr og aktiviteter i naturen kan skabe en rolig, konkret og overskuelig ramme for unge, som har vanskeligt ved traditionelle undervisningsmiljøer. Opgaverne er virkelighedsnære og har et tydeligt formål: Dyrene skal fodres, passes og have deres behov dækket.

For nogle unge kan relationen til dyret være broen til deltagelse. Kontakt og ansvar kan først etableres omkring dyret og derfra gradvist udvides til samarbejde med andre unge. Samtidig giver arbejdet mulighed for at træne mødestabilitet, vedholdenhed, instruktion, problemløsning og ansvar i en naturlig sammenhæng.

Forskellige dyrearter giver forskellige læringsrum.

Heste kan have en særlig funktion på linjen, da de er kommunikative dyr og spejler menneskers interaktion. Omgang med heste stiller krav til ro, selvregulering, tydelig kommunikation, kropsbevidsthed og aflæsning af signaler. Ridning og praktiske opgaver omkring hesten kan derfor bruges både til udvikling af motorik, selvforståelse samt sanseregulering og til udvikling af ansvar og selvstændighed.

Mulige aktiviteter

- Pasning, fodring, træning og aktivering af dyr
- Rengøring af stalde, bokse og bure
- Ridning samt kropsbevidsthed gennem samvær med heste
- Vedligeholdelse af udearealer og indhegninger
- Naturprojekter og praktisk arbejde
- Viden om dyr, natur og miljø

Progressionen kan begynde med én fast og overskuelig opgave sammen med en underviser og gradvist udvikles mod flere opgaver, større selvstændighed og ansvar. Den unge kan gå fra at *hjælpe med* til at *have ansvar for* og videre til at samarbejde med andre om fælles arbejdsopgaver.

På den måde kan linjen skabe en naturlig progression fra tryghed → deltagelse → mestring → ansvar → arbejdsfællesskab → intern og ekstern praktik.

Aktuel interesse

Omkring 10 unge i kommunens STU-målgruppe har aktuelt valgt uddannelsessteder, hvor heste, dyr og natur udgør en væsentlig del af tilbuddet. Interessen har været stabil og svagt stigende gennem flere år.

Tre af disse unge går i dag på Højagergaard. Skat flere unge tilvælge tilbuddet, kræver det en fokuseret indsats og en tydeligere dyrefaglig profil. Det indebærer et bredere dyrehold og en styrket inddragelse af heste, så linjen kan tilbyde varieret dyrekontakt, pasning og praktiske opgaver.

Linje 2: CRAFT - fra idé til mestring

Formål

At bruge konkrete, skabende processer som lærings- og udviklingsrum, hvor den unge kan opleve ro, synlige fremskridt, mestring og gradvis deltagelse i et arbejdsfællesskab.

CRAFT handler ikke først og fremmest om at være kreativ eller fremstille et flot produkt. Processen har pædagogisk værdi i sig selv. For unge med nederlagserfaringer fra skole og uddannelse kan forskellige former for repetitivt arbejde skabe ro og være en tryk indgang til igen at deltage i et uddannelsesmiljø.

CRAFT bygger på den enkelte unges interesse og kan tage udgangspunkt i en kendt aktivitet den unge føler sig kompetent til. Mulige aktiviteter kan f.eks. være tegning, strik, syning, keramik, smykker, maling, grafik, LEGO, upcycling eller modelbygning og kan udvikle sig til fælles designprojekter som understøtter den unges kompetencer til at indgå i et arbejdsfællesskab.

På et højere niveau kan de unge arbejde med bestillingsopgaver, markeder, udstillinger eller salg til Højagergaards besøgende. Dermed bevæger aktiviteten sig fra individuel fordybelse til arbejdsfællesskab og arbejdsidentitet og kan fungere som bro til interne værksteder og ekstern praktik.

CRAFT kan understøtte

- Ro, koncentration og fordybelse
- Mulighed for flow
- Mestring gennem små, synlige fremskridt
- Motivation og nysgerrighed
- Identitets- og selvværdsudvikling
- Fællesskab omkring en konkret aktivitet

Aktuel interesse

Flere uddannelsessteder tilbyder kreative værksteder, hvor de unge kan fordybe sig og udvikle færdigheder inden for fx tegning og maling. Det kan skabe tryghed at bringe en interesse fra privatlivet ind i et fællesskab, hvor aktiviteten fungerer som et fælles tredje og understøtter kontakt og samtale.

Aktuelt har 8 unge valgt uddannelsessteder med særlig ekspertise inden for bl.a. autisme, ADHD og psykisk sårbarhed. Hypotesen er, at CRAFT-linjens fokus på interesse, fordybelse og mestring kan appellere til denne målgruppe, samtidig med at en neuropædagogisk tilgang understøtter udviklingen af deltagelseskompetencer og selvstændighed.

Linje 3: Quest & Krop - fra gamer til medspiller

Formål

At bruge gaming, rollespil, karakteruniverser og fysisk aktivitet som afsæt for udvikling af sociale kompetencer, kommunikation, kreativitet, samarbejde og selvregulering samt forståelse for sammenhængen mellem krop, energi og trivsel.

Mange unge har stærke interesser inden for gaming, fantasy, anime og onlinefællesskaber, men mindre erfaring med fysiske fællesskaber. Linjen tager udgangspunkt i deres eksisterende interesser og skaber et trygt øverum, hvor den unge gradvist kan gå fra individuel interesse til aktiv deltagelse og fællesskab. Målet er, at den unge bliver bedre til at være medspiller – i spillet, i fællesskabet og i eget voksenliv.

Gaming og e-sport

Gaming bruges som et socialt øverum, hvor den fælles interesse omsættes til samarbejde og deltagelse.

- Samarbejde, kommunikation og rollefordeling
- Strategi og fælles beslutninger
- Håndtering af nederlag og feedback
- Følelses- og frustrationsregulering

Rollespil

Bord- og liverollespil, figur- og kortspil samt anime og cosplay giver forskellige indgange til et fælles univers. Den unge kan deltage gennem spil, karakterudvikling, fortælling eller kreative aktiviteter.

- Perspektivtagning, sociale spilleregler, kommunikation og beslutninger
- Samarbejde og problemløsning
- Bro til foreninger og fysiske interessefællesskaber
- Kobling til CRAFT: kostumer, rekvisitter, figurer, tegning, terræn og scenografi

Krop og sundhed

Fysisk aktivitet kobles til kropsbevidsthed, energiøkonomi og selvregulering.

- Styrketræning, fitness, gåture, bordtennis, bueskydning eller andre individuelle idrætsaktiviteter
- Forstå sult, tørst, stress og energiniveau
- Kendskab til kostens betydning for trivsel
- Systematisk introduktion til idrætsforeninger, Vikingerne, Team2010, Korpset i Ungekontakten mv

Aktuel interesse

E-sport, rollespil og fysisk træning har gennem flere år været efterspurgte interessefag på Højagergaard. En samlet linje kan bygge videre på denne interesse og samtidig skabe en tydelig ramme for målrettet udvikling og evaluering af den unges progression.

Fra linjefag til livsmestring

Linjefagene har til hensigt at understøtte den enkelte elevs trivsel og motivation, og skal suppleres med emner som klæder de unge på til voksenlivet.

Emner rettet mod voksenlivet

- Husholdning og madlavning: Madlavning efter opskrift, madspild, hygiejne i køkkenet, rengøring, tøjvask og indkøb.
- Privatøkonomi og MitID: Forståelse af digitale platforme (e-Boks, skat, bank), betaling af regninger, budgetlægning og at undgå gæld.
- Egenomsorg og sundhed: Personlig hygiejne, sund kost, motion, medicinbehandling og kendskab til eget mentale og fysiske helbred.
- Samfund og medborgerskab: Hvordan demokratiet fungerer, stemmeret, rettigheder og pligter som borger samt brug af offentlig transport (rejsekort, ruteplanlægning).
- Sociale relationer og netværk: Venskaber, kærester, grænsesætning, konflikthåndtering, sociale medier og deltagelse i fritidsaktiviteter eller foreningsliv.

Emner rettet mod job og beskæftigelse

- Arbejdsidentitet og -kultur: Mødestabilitet, at komme til tiden, passende påklædning, pauser og forståelse af rollen som kollega og medarbejder.
- Praktisk værkstedsarbejde: Oplæring inden for specifikke brancher (f.eks. gartneri, kantine/køkken, træværksted, butik, IT/medie eller lager og logistik).
- Kommunikation på arbejdspladsen: Modtagelse af beskeder og instruktioner, at turde bede om hjælp, samt omgangstone med chefer og kolleger.
- Jobsøgning og CV: Udarbejdelse af et personligt CV, simulation af jobsamtaler, kendskab til forskellige jobtyper (f.eks. flexjob, beskyttet beskæftigelse).
- Arbejdsmiljø og ergonomi: Korrekte løfteteknikker, brug af sikkerhedsudstyr, og hvordan man passer på sin krop og sit mentale overskud i løbet af en arbejdsdag.
- Praktikforløb: Interne og eksterne praktikker, hvor teorien afprøves i virkeligheden med støtte fra underviserne.

Emner rettet mod uddannelse

- Undervisning i dansk, matematik eller engelsk mhp vedligeholdelse af kompetencer. Denne undervisning kan desuden indgå på linjefagene og være praksisbaseret ifht læsning, mål og vægt mv.
- Undervisning mhp 9/10. klasses afgangsprøve på VUC
- Besøg på FGU, TAMU, erhvervsuddannelser mv

Fra STU til praktik - en udviklingskæde

INTERESSEAKTIVITET → FÆLLES OPGAVE → ANSVAR → INTERN PRAKTIK → EKSTERN PRAKTIK

En særlig styrke ved Højagergaard er muligheden for at skabe sammenhæng mellem et beskyttet læringsmiljø og mere arbejdsrettede arenaer. Det gør det muligt at undersøge, om den unge kan generalisere de kompetencer og strategier, som først er udviklet i linjens trygge ramme.

Eksempler på generalisering

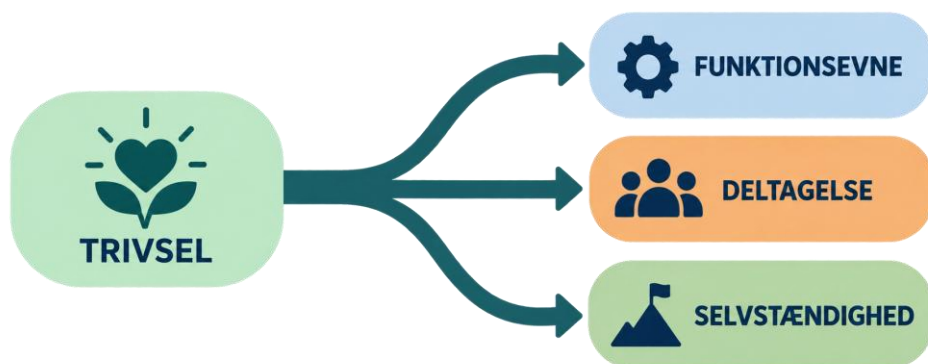
Læring på linjen	I anden STU-sammenhæng	Generalisering til praktik/voksenliv
Den unge lærer at bede om hjælp, når en strikkeopskrift er svær	Beder om hjælp i køkkenet eller undervisningen	Spørger en kollega, når en arbejdsopgave er uklar
Lærer at følge en visuel arbejdsplan ved pasning af dyr	Bruger en plan til andre STU-opgaver	Bruger tjekliste på praktiksted eller hjemme
Lærer at håndtere fejl, når et kreativt produkt ikke lykkes	Kan prøve igen ved en ny eller vanskelig opgave	Kan modtage korrektion fra en arbejdsgiver uden at opgive
Lærer at vente på tur i D&D eller gaming	Kan vente på tur i en gruppesamtale	Kan indgå mere hensigtsmæssigt i møder og arbejdsfællesskaber
Lærer at samarbejde om et fælles CRAFT-projekt	Deltager i fælles opgaver på STU	Kan løse en arbejdsopgave sammen med en kollega

Læring på linjen	I anden STU-sammenhæng	Generalisering til praktik/voksenliv
Lærer at komme i gang selvstændigt med en kendt aktivitet	Starter andre kendte opgaver uden direkte voksenstøtte	Møder ind og går i gang med dagens første arbejdsopgave
Lærer at bruge pauser til regulering	Tager aftalt pause før overbelastning i andre fag	Kan mærke behovet og anvende en hensigtsmæssig pausestrategi i praktik
Lærer at tage ansvar for fodring af et dyr	Tager ansvar for en fast fællesopgave	Kan varetage en tilbagevendende arbejdsopgave
Lærer at modtage en instruktion fra sin faste underviser	Kan modtage instruktion fra andre medarbejdere	Kan modtage en opgave fra en praktikvejleder

Evaluering og dokumentation

Trivsel skal så vidt muligt føre til øget funktionsevne, deltagelse og selvstændighed.

Ved opstart foretages en baselinevurdering. De samme områder vurderes efter 3, 6, 9 og 12 måneder. Evalueringen bør kombinere den unges egen oplevelse med konkret observation af funktion, deltagelse og støttebehov.

Tre resultattyper og eksempel på evaluering

TRIVSEL	FUNKTION	DELTAGELSE
• Ro og tryghed • Motivation • Lyst til at møde • Mestring • Tro på egne evner	• Koncentration • Igangsætning • Selvstændighed • Problemløsning • Fleksibilitet	• Fremmøde • Tid i aktivitet • Samarbejde • Andre STU-aktiviteter • Intern/ekstern praktik

Min udvikling i STU

Sammen ser vi på, hvordan det går – og hvad næste skridt er

Navn: _____
Dato: _____
Linje: _____

Små skridt
– stor udvikling

Område	Det vurderer vi	Elevens vurdering	Lærerens vurdering	Evt. bemærkninger (eksempler/situationer)
 TRIVSEL Jeg har det godt og er motiveret	Jeg oplever ro og tryghed	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg er motiveret for aktiviteterne	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg har lyst til at møde	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg oplever, at jeg kan mestre opgaver	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg tror på, at jeg kan lære og udvikle mig	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
 FUNKTION Jeg kan håndtere opgaver og udfordringer	Jeg kan koncentrere mig om en aktivitet	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan komme i gang med en opgave	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan arbejde mere selvstændigt	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan finde løsninger eller bede om hjælp	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan håndtere ændringer og nye situationer	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
 DELTAGELSE Jeg er en del af fællesskabet	Jeg møder stabilt	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan være i aktivitet i den aftalte tid	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan samarbejde med andre	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg deltager i andre STU-aktiviteter	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan deltage i intern eller ekstern praktik	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
 GENERALISERING Jeg kan bruge det, jeg har lært, andre steder	Jeg kan bruge det, jeg har lært på linjen, i andre aktiviteter	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan bruge mine strategier sammen med andre mennesker	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan bruge mine strategier i andre omgivelser	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan klare kendte opgaver med mindre støtte andre steder	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
	Jeg kan bruge mine kompetencer i praktik og andre hverdagssituationer	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	

Skala (samme for alle)

Det er jeg blevet bedre til:

Det vil jeg gerne øve / mit næste mål:

Interessen er døren ind – kompetencerne skal kunne tages med ud.

Dato for næste evaluering: _____

Evaluering og forløbsplan

Evalueringsskemaet skal danne baggrund for dialog mellem den unge og underviserne, og kan derigennem konkretisere de mål eleven arbejder med.

Skemaet skal ses som et supplement til den unges Forløbsplan. Den bør understøtte arbejdet med de overordnede mål for hele elevens STU og medvirke til at opstille og evaluere konkrete delmål.

Forslag: Fra idé til afprøvning

1	STU Højagergaard udvikler tre tydelige linjer: Dyr & Natur, CRAFT samt Quest & Krop.
2	Linjerne arbejder ud fra et fælles neuropædagogisk og mestringsorienteret fundament.
3	Interessebaserede aktiviteter kobles systematisk til den enkelte unges STU-mål.
4	Der undervises sideløbende i emner der ruste den unge til at klare sig så selvstændigt som muligt, samt i emner forbereder den unge på de krav, der stilles på en arbejdsplads.
5	Der udarbejdes en enkel model til evaluering af funktionsevne, deltagelse og selvstændighed. Progression dokumenteres ved opstart og efter 3, 6, 9 og 12 måneder.
6	Der arbejdes systematisk med progression fra interessebaseret aktivitet til fællesskab, ansvar, interne værksteder og praktik.
7	Projektet evalueres efter 12 måneder med henblik på videreudvikling.
INTERESSEN skaber motivationen. NEUROPÆDAGOGIKKEN skaber betingelserne. HØJAGERGAARDS RAMMER skaber retningen mod voksenlivet.	

Invitation til det videre arbejde

Forslaget er tænkt som et afsæt for den videre udvikling af STU Højagergaard. Jeg foreslår derfor, at undervisere og ledelse på Højagergaard, STU-udvalg og STU-vejledningen i fællesskab arbejder videre med forslaget og udarbejder en konkret plan for, hvordan linjerne kan udvikles, afprøves og evalueres.

Målet er at skabe et stærkt lokalt STU-tilbud, der bygger på AKU Center Højagergaards eksisterende muligheder og samtidig imødekommer de unges interesser og behov.

Birthe Østerbye

STU-vejleder

Frederikssund Kommune